

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister voor Rechtsbescherming over de brief d.d. 25 juni 2018 inzake de brief over seksueel misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk (Kamerstuk 34 775 VI, nr. 112).

De voorzitter van de commissie,
Van Meenen

De adjunct-griffier van de commissie,
Tielens-Tripels

Inhoudsopgave	Blz.
I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
1. Inleiding	2
2. Informatie Rooms-Katholieke Kerk over afhandeling van meldingen	3
3. Uitkomsten gesprek met dhr. Deetman over het archief	4
4. Subsidie Koershuis	5
5. Reactie op het bericht van het Vrouwenplatform Kerkelijk Kindermisbruik	5
6. Zusters van de Goede Herder	6
7. Onderzoek verruiming aangifteplicht	7
II Reactie van de Minister voor Rechtsbescherming	7

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

1. Inleiding

De leden van de VVD-fractie danken de Minister voor Rechtsbescherming (hierna: de Minister) voor de brief, waarin wordt ingegaan op een aantal moties en toezeggingen betreffende seksueel misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk. Zij hebben hierover enkele vragen.

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van bovengenoemde brief waarin een aantal moties en toezeggingen gestand wordt gedaan die betrekking hebben op seksueel misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk. Met de recente berichten over ontdekkingen binnen de Rooms-Katholieke Kerk in de Verenigde Staten en Australië, maar ook de problematiek rondom de Jehova's Getuigen hier in Nederland laten zien dat het goed is alert te blijven op mogelijke misstanden binnen gemeenschappen met een gesloten karakter. Sinds de commissie-Deetman zijn belangrijke stappen gezet ten aanzien van de transparantie en de erkenning en ondersteuning van het slachtoffer. Voornoemde leden hebben nog enkele vragen over de brief.

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van bovengenoemde brief over seksueel misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk. Deze leden vernemen graag hoe de Minister aankijkt tegen de recentelijke nieuwsberichten over misbruik binnen de Rooms Katholieke Kerk in landen als Duitsland, de Verenigde Staten, Australië en Chili. Ziet de Minister aanleiding aan de hand van de recente ontdekkingen in andere landen verdere acties te ondernemen in Nederland? Voornoemde leden hebben ook over deze brief nog enkele vragen.

De leden van de GroenLinks-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief over seksueel misbruik en seksueel geweld in de Rooms Katholieke Kerk. Het bekend worden van de misstanden bij de kloosterorde van de zusters van de Goede Herder maken duidelijk dat kennelijk nog steeds niet een volledig beeld bestaat van de aard en de omvang van het seksueel misbruik binnen de Rooms Katholieke kerk. Deze leden vragen of niet meer inspanningen moeten worden verricht teneinde de waarheid aan het licht te brengen en de slachtoffers in materiële en immateriële zin recht te doen. De Minister laat na een overtuigende argumentatie te geven waarom het huidige beschikbare onderzoeksresultaat volstaat teneinde vast te stellen wat zich nu precies bij de Goede Herder heeft voorgedaan en welk leed precies de betrokken slachtoffers is aangedaan. Specifieke erkenning van dit slachtofferschap kan bijdragen aan de verwerking. Het achterwege laten van onderzoek is

daarom naar het oordeel van voornoemde leden zeer ongewenst. Zij dringen erop aan alsnog te voorzien in een diepgravend, onafhankelijk onderzoek naar de misstanden bij de Goede Herder en eventuele andere gestichten.

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief over moties en toezeggingen die betrekking hebben op seksueel misbruik in de Rooms Katholieke Kerk. Zij hebben hierover nog veel kritische vragen en opmerkingen.

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van bovengenoemde brief. Zij hebben de volgende vragen.

2. Informatie Rooms-Katholieke Kerk over afhandeling van meldingen

a. Afspraak voor schrijvende gevallen

De leden van de D66-fractie vragen hoe de circa 120 slachtoffers, die zich hebben gemeld sinds 2015 na de sluitingsdatum van de Klachtenregeling 2011 van de onafhankelijke Stichting Beheer & Toezicht, zich verhouden tot het totaal aantal meldingen van 53 waarover gesproken wordt in het jaarverslag 2017 van het voorzittersoverleg tussen de Bisschoppenconferentie, Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR) en de Koepel Landelijk Overleg Kerkelijk Kindermisbruik (KLOKK). Ook horen deze leden graag alle maatregelen die zijn genomen door de Rooms-Katholieke Kerk in het kader van preventiebeleid sinds 2010. Is de Minister van mening dat er op dit moment, in het kader van preventie, alles gedaan wordt teneinde nieuwe misstanden te voorkomen of ziet hij nog extra maatregelen die genomen kunnen worden?

De leden van de SP-fractie ontvangen signalen dat melders van wie de klacht voor de sluiting van de klachtencommissie ongegrond is verklaard, niet op de hoogte worden gebracht van nieuw steunbewijs. De regeling nagekomen meldingen zou daarin niet voorzien. Kloppen deze signalen? Zo nee, waarom niet? Wat vindt u daarvan en welke mogelijkheden hebben deze slachtoffers voor een herziening? In hoeverre zijn slachtoffers voor het verkrijgen van steunbewijs afhankelijk van het kerkelijk gezag? Op welke manier wordt de onafhankelijkheid en transparantie van dat proces gewaarborgd? Hoe wordt voorts omgegaan met zogenaamde derden meldingen, dus meldingen over overleden lotgenoten? Waar het gaat over de bisschoppen en oversten die jarenlang wegkeken en niets deden tegen het seksueel misbruik en/of uitbuiting, willen deze leden weten hoe zij op hun verantwoordelijkheid worden of zijn geweest. Hoe gaat de kerk hiermee om?

Met betrekking tot het punt over de afhandeling van schrijvende gevallen zouden de leden van de PvdA-fractie willen vragen of het bekend is in hoeveel gevallen het onafhankelijk team van deskundigen een bindend advies heeft gegeven teneinde slachtoffers te erkennen, een financiële genoegdoening te geven of hulpverlening te bieden? Zijn deze adviezen daadwerkelijk opgevolgd?

b. Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag

De leden van de SP-fractie lezen dat bij schrijvende gevallen door het Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag hulpverlening wordt geboden. Om wat voor (soort) hulpverlening gaat dat? In het geval van het preventiebeleid en meer specifiek de Gedragscode vragen deze leden wat het betekent dat deze breed is verspreid en besproken. In hoeverre is deze

code door alle congregaties ondertekend? Klopt het, dat een aantal hier niet toe is overgegaan en wat betekent dit concreet? Aangegeven wordt dat bij iedere benoeming een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) wordt gevraagd. Klopt het, dat een dergelijke verklaring geen zoden aan de dijk zet indien er slechts sprake is van een gegronde klacht, maar geen strafrechtelijke veroordeling?

c. Preventiebeleid

De leden van de CDA-fractie merken op dat de Rooms-Katholieke Kerk heeft gemeld dat het beleid rond het antecedentonderzoek is verscherpt en bij iedere benoeming nu om een VOG wordt gevraagd. Kunt u aangeven of dit ook geldt indien iemand intern wordt overgeplaatst? In hoeverre wordt ervoor gewaakt dat men bij verdenkingen en/of veroordelingen niet alsnog op een andere plek weer zomaar aan de slag kan? Deze vragen dienen ook in het licht van het Vrouwenplatform Kerkelijk Kindermisbruik te worden gelezen waarin wordt gesteld dat plegers van gegronnd verklaarde klachten, overgeplaatst worden (mede) omdat deze plegers hun VOG kunnen behouden.

3. Uitkomsten gesprek met dhr. Deetman over het archief

De leden van de VVD-fractie steunen het plan het archief van de commissie-Deetman over te dragen aan het Nationaal Archief. Zij vinden het jammer en teleurstellend te lezen dat de heer Deetman en de medewerkers van het Nationaal Archief geen akkoord hebben kunnen bereiken over de voorwaarden van het overdragen van het archief. De Minister schrijft dat hij het betreurt de heer Deetman niet te hebben kunnen overreden nogmaals met het Nationaal Archief in gesprek te gaan. Op welke wijze heeft de Minister de heer Deetman proberen te overtuigen nogmaals met het Nationaal Archief in gesprek te gaan? Is de Minister bereid nog een laatste poging te wagen?

De leden van de D66-fractie betreuren het dat de heer Deetman en medewerkers van het Nationaal Archief het niet eens zijn geworden over de voorwaarden waaronder het archief overgedragen zou kunnen worden. Deze leden lezen dat dit vooral draaide om de vraag hoe lang de door slachtoffers gedane meldingen vertrouwelijk zouden blijven. Voornoemde leden vernemen graag hoe de twee partijen hierin stonden. Daarnaast vernemen deze leden graag waarop de Minister zich baseert wanneer hij stelt dat hij erop vertrouwd dat de integere werkwijze waarvan de heer Deetman blijk heeft gegeven er uiteindelijk ook toe zal leiden dat het archief een bewaarplaats krijgt waarbij zowel het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de slachtoffers wordt gewaarborgd, als het doen van wetenschappelijk onderzoek mogelijk is, hetgeen evenzeer een in de kring van slachtoffers levende wens is? Wanneer voorziet de Minister dat het archief een bewaarplaats zal krijgen en waar? Heeft de Minister een plan opgesteld teneinde dit te bewerkstelligen?

De leden van de SP-fractie delen de teleurstelling dat de heer Deetman niet opnieuw met het Nationaal Archief in gesprek wil gaan over het overhevelen van door zijn commissie verzameld materiaal. Dit betekent namelijk dat het voor onderzoekers en slachtoffers lastig wordt eventueel geanonimiseerd inzage te krijgen. Een voorbeeld is het NRC, dat zelf opnieuw onderzoek moest doen en gesprekken moest voeren met slachtoffers teneinde de historie te achterhalen. Wat is de reactie van de Minister daarop, wat vindt hij daar nu van? Er wordt bovendien gesteld dat wetenschappelijk onderzoek mogelijk blijft, wat zou betekenen dat het NRC gewoon onderzoek had moeten kunnen doen middels datzelfde

archief. Toch is dat niet mogelijk gebleken. Kan daar ook specifiek op in worden gegaan? Op welke manier wordt gegarandeerd dat wetenschappelijk onderzoek mogelijk blijft als het archief niet bij het Nationaal Archief wordt ondergebracht?

4. Subsidie Koershuis

De leden van de D66-fractie vernemen graag of er, sinds het schrijven van de brief, contact is geweest tussen de diverse lotgenotenorganisaties voor slachtoffers en het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport of het Ministerie van Justitie en Veiligheid? Zo ja, wat is er uit deze gesprekken naar voren gekomen?

De leden van de SP-fractie begrijpen dat wordt verwezen naar Slachtofferhulp Nederland waar het gaat om doorverwijzing naar gespecialiseerde hulpverlening voor slachtoffers van misbruik in de Rooms Katholieke Kerk. Klopt het dat Slachtofferhulp Nederland deze specifieke kennis niet zelf heeft? Wat zegt Slachtofferhulp Nederland hier eigenlijk zelf over? Waarom kan het Koershuis niet bijdragen aan het opzetten of doorverwijzen van deze gespecialiseerde hulpverlening gezien de ervaring, deskundigheid en contacten die daar voorhanden is? Welke rol ziet de Minister weggelegd voor het Koershuis waar het gaat om hulpverlening?

5. Reactie op het bericht van het Vrouwenplatform Kerkelijk Kindermisbruik

De leden van de VVD-fractie merken op dat de Minister schrijft dat hij geen voorstander is van een centraal meldpunt om aangifte te doen van seksueel misbruik en seksueel overschrijdend gedrag. Dit wordt niet uitgebreid onderbouwd. Kan de Minister nogmaals toelichten waarom hij geen voorstander hiervan is?

Het valt deze leden op dat uit de brief een redelijk positieve toon doorklinkt wat betreft de opstelling van de Rooms-Katholieke Kerk. De Minister schrijft dat de Kerk bereid blijft tot overleg met slachtofferorganisaties, dat de Kerk graag de vrees wil wegnemen dat meldingen worden toegedekt en dat de Kerk bereid is nieuwe groepen slachtoffers waar mogelijk erkenning en financiële tegemoetkoming te bieden. Dit klinkt bemoedigend. Kan de Minister in zijn algemeenheid zeggen wat hij vindt van de opstelling van de Rooms-Katholieke Kerk in het licht van de misbruikschandalen? Is de Minister tevreden met de opstelling van de Rooms-Katholieke Kerk? Zo nee, waar ziet hij kans voor verbetering?

De leden van de SP-fractie zijn benieuwd of de Minister weet wat er uit het nieuwe gesprek tussen het Vrouwenplatform Kerkelijk Kindermisbruik en de Rooms Katholieke Kerk is voortgekomen. De Minister geeft voorts aan geen voorstander te zijn van een centraal meldpunt voor alle domeinen. Is de Minister ook geen voorstander van een centraal meldpunt dat uiteindelijk door kan verwijzen naar de juiste instantie en kan bijhouden of er daadwerkelijk wat met de melding wordt gedaan, zodat slachtoffers niet zelf hoeven uit te zoeken waar hun melding het beste thuishoort en/of van het kastje naar de muur worden gestuurd? Uitbesteden aan de domeinen zelf, kan er bovendien toe leiden dat de klacht niet de behandeling krijgt die het verdient. Graag ontvangen deze leden een toelichting hierop.

De leden van de PvdA-fractie lezen dat het Vrouwenplatform Kerkelijk Kindermisbruik van mening is dat er nog steeds een cultuur van geheimhouding in de Rooms Katholieke Kerk zou heersen. Zo zou er geen transparantie bestaan over het overplaatsingsbeleid van plegers van grondverklarde klachten. Is de Minister wel bekend met de wijze

waarop de Rooms-Katholieke Kerk dergelijke plegers overplaatst? Zo ja, wat is zijn indruk? Zo nee, acht de Minister het mogelijk dat plegers van seksueel misbruik elders opnieuw aan het werk kunnen voor de Rooms-Katholieke Kerk? Hoe worden dergelijke plegers gecontroleerd? In de brief wordt gemeld dat de Rooms Katholieke Kerk bereid is met slachtoffers van uitbuiting en dwangarbeid bij instellingen van de Rooms Katholieke Kerk in gesprek te gaan en waar mogelijk erkenning en financiële tegemoetkoming te bieden. Wat is de stand van zaken ten aanzien van deze gesprekken, erkenning en financiële tegemoetkoming?

6. Zusters van de Goede Herder

De leden van de CDA-fractie lezen dat er een onderzoek komt naar de mogelijkheid en wenselijkheid van het verruimen van de aangifteplicht in gevallen van ernstige zedendelicten anders dan verkrachting. In dit onderzoek zal ook worden gekeken naar de randvoorwaarden waarmee averechtse effecten van de aangifteplicht kunnen worden voorkomen. Thans wordt de zedenwetgeving gemoderniseerd met enkele wetswijzigingen tot gevolg. Kan de Minister aangeven of bij de opzet van het onderzoek rekening is gehouden met de lopende modernisering van de zedenwetgeving? Deze leden achten het wenselijk dat de uitkomsten van het onderzoek nog kunnen worden meegenomen in deze modernisering indien de Kamer hiertoe besluit, deelt de Minister dit?

De leden van de D66-fractie zijn blij met het onderzoek naar de verruiming van de aangifteplicht. Uiteraard moet hierbij gekeken worden naar aangifte en verplichtingen op andere relevante terreinen in Nederland zoals het onderwijs en de zorg. Deze leden vernemen graag wanneer het onderzoek gereed is en of de Minister direct ook een inhoudelijke reactie op het onderzoek kan geven. Daarnaast hebben deze leden eerder schriftelijke vragen gesteld over hoe de aangifteplicht zich verhoudt tot de zogeheten «crimen sollicitationis».

De leden van de SP-fractie ontvangen graag een reactie op het artikel van het NRC over de Goede Herder.¹ Klopt het, dat de overheid weet had of in ieder geval had kunnen weten van de misstanden die plaatsvonden bij de wasserijen en naaiateliers van de Zusters van de Goede Herder? Waarom werd niet ingegrepen? Welke consequenties verbindt de Minister hieraan? Is de Minister zelf hierover in gesprek gegaan met het Vrouwenplatform Kerkelijk Kindermisbruik en de slachtoffers? Zo nee, waarom niet en is hij bereid dit alsnog te doen? Zo ja, wat waren de uitkomsten van dat gesprek?

Kan er in Nederland niet een dergelijk onderzoek worden gehouden zoals uitgevoerd in Ierland? Zo nee, waarom niet? Bent u eigenlijk wel geïnteresseerd in deze geschiedenis en de gevolgen daarvan voor de slachtoffers? Waar wordt in het eindrapport van de commissie-Deetman melding gemaakt van deze geschiedenis en de aard en omvang van de onbetaalde dwangarbeid? Waaruit blijkt dat precies? Er wordt aangegeven dat de aard, de duur en de zwaarte van de arbeid ook ter sprake is gekomen. Wat betekent is ter sprake gekomen? Is dit hetzelfde als het onderzocht zijn hiervan?

De commissie-De Winter geeft aan, alleen onderzoek te kunnen doen naar meldingen wanneer de tewerkstelling het karakter had van fysiek en psychisch geweld. Volgens u is uitbuiting en dwangarbeid te beschouwen als een vorm van geweld. Betekent dit dat vrouwen die op welke manier dan ook zijn uitgebuit melding kunnen doen bij de commissie De Winter en deze dan sowieso onderzoek doet hiernaar? Zo nee, waarom niet en bent u bereid daar alsnog specifiek opdracht toe te geven? Waar doet de

¹ <https://www.nrc.nl/nieuws/2018/07/13/de-meisjes-van-de-goede-herder-2-a1609956>.

commissie dan precies aanvullend onderzoek naar en krijgen zij hiervoor extra budget en tijd?

Wat is de reactie van de Minister op de conclusie van emeritus-hoogleraar victimologie, professor Van Dijk, van Tilburg University dat «de fenomenen dwangarbeid, arbeidsuitbuiting en kinderarbeid in het onderzoek van de commissie-Deetman 2 naar seksueel geweld en fysiek of psychisch geweld niet zijn onderzocht»?²

7. Onderzoek verruiming aangifteplicht

De leden van de PvdA-fractie lezen dat de Minister de toezegging teneinde inzicht te geven in de opzet van het onderzoek naar verruiming van de aangifteplicht, ook geldt voor organisaties. Op welke termijn zal het onderzoek afgerond zijn?

II. Antwoord / Reactie van de Minister voor Rechtsbescherming

² http://www.vpkk.nl/index.php?option=com_content&view=article&id=170:het-onderzoek-deetman-2-en-dwangarbeid-een-expert-opinion&catid=10&Itemid=156.